

**ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2**
**Learning Organization of the Schools Under the Secondary Educational
Service Area Office Bangkok 1 Group 2**

กมลวรรณ แสนเสนาะ* นันทิยา น้อยจันทร์**
Kamonwan Saensanoh* Nuntiya Noichun**
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 เป็นสถานศึกษาจำนวน 14 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .979 ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: องค์กรแห่งการเรียนรู้, สถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of learning organization of educational institutions under the secondary educational Service Area Office Bangkok 1 Group 2 , and 2) to compare the learning organization of educational institutes the secondary educational Service Area Office Bangkok 1 Group 2 according to teachers' opinions classified by sex, work experience and the size of the school. The sample of this study were 14 schools under the secondary educational service area office Bangkok 1 Group 2 . The respondents were school teachers total 2 7 6 persons. The research instrument was a survey with a reliability of 0 .9 8 . Data analysis was done using percentages, means, standard deviations, t-test, and One-way ANOVA. Research findings 1) learning organization of the school the secondary educational Service Area Office Bangkok

1 Group 2 Overall, all aspects were at a high level. And 2) comparison of characteristics of a learning organization the school the secondary educational Service Area Office Bangkok 1 Group 2 Classified by sex, it was found that the overall difference was not statistically significant classified by work experience and classified by school size, it was found that the overall difference was statistically significant at .05.

Keywords: learning organization, school, secondary educational Service Area Office Bangkok 1 Group 2

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาในหลายมิติ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจที่โครงสร้างเศรษฐกิจยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มที่ คุณภาพและสมรรถนะของแรงงานที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนและการพัฒนาของประเทศ มิติทางสังคมที่การยกระดับรายได้ของประชากรการแก้ปัญหาด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการและการขยายโอกาสในการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะยังคงมีช่องว่างที่สามารถพัฒนาต่อไปได้ มิติสิ่งแวดล้อมที่การฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และมิติของการบริหารจัดการภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561, น. 1) ดังนั้นยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี จึงมุ่งเน้นพัฒนา มิติต่าง ๆ ให้ครอบคลุมกับการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศ และหนึ่งในยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมาย ในการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยให้คนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบ ต่อสังคมและผู้อื่น มียัสน์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะ เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561, น. 8) และการที่จะพัฒนาศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้นั้น สิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จคือการศึกษาที่เป็น เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการ ดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ที่ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจึง จำเป็นจะต้องมีการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถทางการแข่งขันกับ นานาประเทศได้อย่างทัดเทียมและเข้มแข็งซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของ การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การ ผูก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 2) ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิทธิขั้น

พื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มี ความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญ ในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะ ในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และ ความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะ กลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด และเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ฉบับนี้ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมีมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบ การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. ก)

การส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในฐานะผู้เรียนในสถานศึกษานั้น สถานศึกษา ต้องเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างเต็มความสามารถและสนับสนุนในด้านความ แตกต่างของผู้เรียน ฉะนั้นสถานศึกษาต้องเป็นสถานที่ที่มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีบุคคลใน องค์กรขยายเขตความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ไปจนถึงระดับองค์กร เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่าง ๆ ต้องการอย่างแท้จริง เป็นองค์กรที่มีรูปแบบของความคิด ริเริ่มในสิ่งใหม่ ๆ มีการขยายขอบเขตของแบบแผนความคิด ความสามารถ สามารถสร้างแรงบันดาลใจใหม่ ๆ ได้อย่างอิสระ บุคลากรขององค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการเรียนรู้ที่จะร่วมกับผู้อื่น และ เรียนรู้ไปด้วยกันทั้งองค์กร (Senge, 1990, p. 1) โดยที่องค์กรจะเป็นองค์กรเรียนรู้ได้นั้น ผู้บริหารซึ่งใน ปัจจุบันกำลังเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในอัตราที่รวดเร็วและการพัฒนานวัตกรรมที่ต่อเนื่องใน เรื่องของสารสนเทศและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับโลกาภิวัตน์ของตลาด ซึ่งทำให้เกิดความ สับสนวุ่นวาย ผลที่เกิดขึ้นคือหลักการและแนวทางการบริหารในอดีตไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในโลก ปัจจุบันได้้องค์กรที่จะประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 จะต้องสามารถที่จะเรียนรู้และตอบสนองได้ อย่างรวดเร็ว โดยองค์กรลักษณะนี้จะมีผู้บริหารซึ่งมีภูมิปัญญาที่ฉลาดในการเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบริหารจัดการฐานแห่งความรู้ (Knowledge Base) สำหรับองค์กรได้ รวมทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ องค์กรลักษณะนี้มีความต้องการ ที่จะเป็้องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organizations) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น ๆ, 2545, น. 374) และการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญสำหรับการสร้างความสามารถในการแข่งขัน อย่างยั่งยืนที่ควรจะต้องเกิดขึ้นกับองค์กรทุกประเภท และองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) ยัง เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาองค์กร ไปสู่องค์กรแห่งความรู้ (Knowledge organization) และ องค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovation organization) (บดีรินทร์ วิจารณ์, 2549, น. 2)

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย พบว่าการพัฒนาสถานศึกษาให้ เกิดประสิทธิผลการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลา การเติบโตของเทคโนโลยีและนวัตกรรมการจัดการความรู้ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญ ส่งเสริมให้มี การแสวงหาความรู้ ส่งเสริมความรู้ให้กับบุคคลในองค์กรทุกระดับ สร้างขีดความสามารถและศักยภาพของ บุคคลในองค์กร ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่าง

ต่อเนื่อง และสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของความเป็นความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 เพื่อนำผลการศึกษา มาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข หรือแนวทางในการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำนวน 14 แห่ง ประจำปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 14 แห่ง มีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำนวน 14 แห่ง
2. ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนในสถานศึกษาตามขนาดโรงเรียน จำนวน 14 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน รวมทั้งสิ้น 278 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) ประสบการณ์ทำงาน และ 3) ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 35 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อนำทฤษฎีและแนวคิด มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อให้ตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์
4. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระได้เสนอแนะ
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity)
6. ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อทำการตรวจสอบอีกครั้งแล้วจึงนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว มาทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา เป็นครูผู้สอนรวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)
8. ดำเนินการตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 99.28 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน ผ่านทางแอปพลิเคชันกูเกิ้ลฟอร์ม
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 99.28
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ พร้อมนำแบบสอบถามมาทำการลงรหัสเพื่อนำไปประเมินผลของข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วของแบบสอบถามทุกฉบับ และนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ ตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) พร้อมนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2 จากการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เป็นรายด้านและภาพรวม ซึ่งพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้

จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล เพื่อทราบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2 โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961)

3. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติ คือ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 โดยรวม

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	n = 276		แปลผล	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้	4.20	.63	มาก	3
2. ด้านการมีรูปแบบความคิด	4.21	.61	มาก	2
3. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.19	.61	มาก	4
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.25	.65	มาก	1
5. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.15	.60	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.20	.57	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .65) รองลงมาคือ ด้านการมีรูปแบบความคิดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .61) ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .63) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .61) และด้านการคิดอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .60) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคิดอย่างเป็นระบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการมีรูปแบบความคิด ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนก ประการณทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการมีรูปแบบความคิดด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการมีรูปแบบความคิด การเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการมีรูปแบบความคิด ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไม่แตกต่างกัน
4. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานะที่โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเทคโนโลยี สภาพแวดล้อมทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ โดยสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมความรู้ให้กับบุคคลในองค์กรทุกระดับ สร้างขีดความสามารถและศักยภาพของบุคคลในองค์กร ให้มีการใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมาศ สิทธิพันธ์ (2559) ศึกษาการวิจัย ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่าความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธยา อารัมรัตน์ (2562) ศึกษาการวิจัย ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่าความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จามร แจ่มเกิด (2563) ศึกษาการวิจัย การศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

2. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพศชายและเพศหญิงมีความคิดและมุมมองในความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูผู้สอนทั้งชายและหญิงได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านกระบวนการอบรม การปฏิบัติงาน และคำแนะนำจากผู้มีความรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้มีทักษะที่พร้อมต่อการทำงานในสถานศึกษา เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการพัฒนาศักยภาพนั้นไม่ได้มีการแบ่งระหว่างเพศชายและเพศหญิง แต่จะให้ความสำคัญกับพัฒนาศักยภาพอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรธิดา เหมหวัด (2559) ศึกษาการวิจัย ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาจำแนกตามเพศครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติ เรืองฤทธิ์ (2560) ศึกษาการวิจัย ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่าความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาจำแนกตามเพศครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรภัทร รักชนบท (2561) ศึกษาการวิจัย องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานที่มากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีการผ่านกระบวนการเรียนรู้ การอบรม การฝึกทักษะทางด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและมีระยะเวลาในการพัฒนาตนเองมากกว่า ย่อมมีความเข้าใจกระบวนการ ขั้นตอน การปฏิบัติงาน เรียนรู้สาเหตุของปัญหา สามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางการแก้ไขได้ดีกว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรภัทร รักชนบท (2561) ศึกษาการวิจัย องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหา ภูมिरพี ขำช่วย (2565) ศึกษาการวิจัย ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายการศึกษาเมืองเลก้าวน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่

ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีผลในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาทั้งจำนวนนักเรียน ครู เทคโนโลยี และทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา ย่อมส่งผลที่ทำให้การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษอาจมีความพร้อมทางด้านครูผู้สอนที่เพียงพอ สอนตรงรายวิชา มีเทคโนโลยีที่ส่งเสริมในการจัดการเรียนรู้ มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมหรือส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน แต่โรงเรียนขนาดเล็กอาจไม่มีความพร้อมเทียบเท่าเนื่องด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความไม่เพียงพอของครูผู้สอน ไม่มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีความเป็นองค์กรแห่งเรียนรู้้น้อยกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรธิดา เมฆวัตต์ (2559) ศึกษาการวิจัย ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้น ส่งเสริมให้ครูฝึกฝนตนเองให้เป็นบุคคลที่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ สนใจเรียนรู้และสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ ปรับตัว และยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ด้านการมีรูปแบบความคิด ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมองสถานการณ์ตามความเป็นจริง มีความเป็นเหตุเป็นผล มีความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสถานศึกษา มีอิสระทางความคิดและสร้างสรรค์รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษา
3. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน พูดคุย ปรีกษา และตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในอนาคต โดยการให้ ทุกคนมองอนาคตขององค์กรร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับความสำเร็จขององค์กร
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกันของครูโดยผ่านกระบวนการประชุม อบรม สัมมนา หรือการปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้ และแนวความคิดแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาความรู้ และความสามารถเกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิด แสดงความคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างกัน
5. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีการเชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นระบบ มีการคิด อย่างรอบคอบ วางแผนได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สามารถมองเห็นปัญหาได้อย่างชัดเจน หาแนวทางการแก้ไข และปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาระหว่างกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2 เพื่อศึกษาวิธีที่ดีที่สุดในการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่ม 2 ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จามร แจ่มเกิด. (2563). การศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ฐิติ เรืองฤทธิ์. (2560). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุษยมาศ สิทธิพันธ์. (2559). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรธิดา เมฆวาท. (2559). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหา ภูมิรพี ขำช่วย. (2565). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายการศึกษาเมืองแก้วหน้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วีรภัทร รักชนบท. (2561). องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น ๆ. (2545). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: อีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- สุทธยา อร่ามรัตน์. (2562). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการพุทธศาสนา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, Rensis. (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw-Hill.
- Senge, P. M.(1990). *Thefifthdiscipline: The art and practice of the learning organization*. New York: Doubleday.